

id impetrari non poterat, eorum saltem Reliquiæ incredibili studio procurabantur. Summæ gloriæ sibi ducebat quælibet Civitas, quælibet Basilica, sive religiosum Collegium, exuviis tam pretiosis ac salutiferis potiri; eisque abundare, maximum felicitatis augmentum videbatur. Præcipue verò sibi plaudebant, & de se fortunam benemeritam arbitrabantur, quibus contingebat Sancti alicujus eximii ac percelebris Corpus & Sepulcrum apud se habere, eoque magis si Miraculorum gloriâ is excelebat. Undique enim devoti animi causâ, aut spe recuperandæ valetudinis, confluxebant illuc Populi, & ex ipsis longinquis regionibus turmatim peregrini advolabant. Hinc Urbi tam fortunatæ, aut Monasterio, aut Basilicæ tantum pignus adservanti, gloria nominis augebatur, dona & oblationes uberrimè accedebant, aliæque non tam privati quàm publici proventus multiplicabantur in dies. Contra sibi iratos pæne Superos, aut ingloriam, aut parum illustrem suam sedem reputabat is Populus, qui aut nullum protulisset egregium ex sanctitate hominem, & in patrio solo sepelisset, aut aliunde sacra illius ossa in sinum suum non advexisset. Ejusmodi erant majorum nostrorum opinioniones, consilia, ac vota, a quibus nostra quoque tempora parum abesse deprehendimus, nisi quod olim in permultas anomalias, variisque excessus a solida pietate Christiana minime probatos, & infra mihi innuendos, hic ardor defectebat, quibus Ecclesiasticæ tandem leges, & prudentia posteriorum Sæculorum finem fecere, aut certe frenum imposuere, non sine laude Pontificum, ac universæ Catholicæ Ecclesiæ.

Itaque vel ipso Sæculo post Christum natum Quarto Ecclesiastica Historia nos docet, quanta celebritate Natales dies Sanctorum agerentur a Christiano Populo iis in locis, ubi sacra eorum Corpora condebantur. Ad piam illius diei renovationem interdum non tantum universa Civitas commovebatur, sed & ipsa suburbana-rum & conterminarum gentium agmina illuc certatim properabant. Quo autem latius Cælitatis alicujus fama sonabat, eo major fiebat Populorum concursus. Notissima sunt, quæ Sanctus Paulinus in Natali Tertio, hoc est Anno Christi CCCXCVI. cecinit de festo Sancti Felicis Nolani, celeberrimi eo tempore Christi Confessoris & Martyris.

*Stipatam multis unam juvat Urbibus Urbem
Cernere, totque uno compulsa examina voto.
Lucani cœunt Populi, coit Appula pubes,
Et Calabri &c.*

*Ipsaque caelestium sacris Procerum monumentis
Roma Petro Pauloque potens, rarefcere gaudet
Hujus honore die, portæque ex ore Capenæ
Milita profundens ad amicæ mœnia Nola,
Dimittit duodena decem per millia densa
Agmine: confertis longe latet Appia turbis.*

Tum alios enumerare Populos pergit Nolam confluentes, & in hæc verba definit:

*Una dies cunctos vocat, una & Nola recepat,
Totaque plena suis, spatiosaque limina cunctis;
Credas innumeris ut mœnia dilatari
Hospitibus: sic Nola assurgit imagine Romæ.*

Ingentem quoque pii Populi concursum ad Sancti Hippolyti Martyris festum in agro Romano celebratum, testatus est circiter ea tempora Prudentius in Hymno de Sancto Hippolyto.

A Per totum verò annum, nedum Natali die, indefessa peregrinorum pietas ad visitanda Romæ sacra pignora Apostolorum sese conferebat. Ita & alibi per Italiam factum, ex quo Christianæ Fidei nomen dedere Romanorum Imperatores. Pium hunc ergo morem barbaris quoque subsequitis Sæculis religiosissime servatum quisque conjicere, vel me tacente potest. Multis ego insitere possem exemplis; sed juvat, unum e patria mea adferre, ut ostendam, quanto in honore olim foret Sancti Geminiani Mutinensis Episcopi sepulcrum. Ejus Vitæ publici juris fecit Cl. V. Johannes Bollandus e Soc. Jesu, in Actis Sanctorum ad diem XXXI. Januarii. Ego verò Part. II. Tomi II. Rer. Italicar. pag. 687. laciniam ejusdem Vitæ, nondum, ut putabam, editam producens, deprehendi illius Auctorem floruisse circiter Annum DCCCCXX. Accipe nunc, quid ille habeat de Sancto hoc viro Mutinensium patrono. In loco ergo, scribit is, ubi Beatus Geminianus sepultus est, Corpus ejus quotidianis virtutibus, favente Christo veneratur & colitur, atque a fidelibus assidue frequentatur. Siquidem ab ejus mausoleo

*Liquor exundat olei:
Sanantur ibi languidi
A quocunque discrimine.*

C *Vota præstantur congrua,
Reorum cadunt vincula,
Effugantur Dæmonia,
Declarantur judicia.*

Quibus postremis verbis indicantur *Judicia Dei* ad dignoscendos divinâ virtute innocentes & reos, de quibus ego Dissertationem XXXVIII. institui. Infra idem Auctor scribit: *Omni devotione ad ejus sepulcrum plebs urbana & rustica quotidianis miraculis oblectata, ardentissime confluxebat. Interea revolvente anni orbita, die sancti ejus funeris anniversaria, Infinita Populorum ad Ecclesiam convenit caterva &c.* Animadvertisti, e Sancti Geminiani tumulto manasse *Oleum*, quo ægri delibuti valetudinem recipiebant. Idem contigisse olim ad aliorum complurium Sanctorum tum Orientis tum Occidentis, narrant eorum Historiæ apud Surium, Bollandianos, Ughellium &c. *Manna* quoque inde collectum, ac parvis ad curandos ægros virtutis, eadem referunt Historiæ. Sæpe mecum recogitavi, cur plerique ex hisce sacris Tumulis temporibus nostris ab ejusmodi emanatione cessarint; id autem factum, vel quia debilitata sit pia populorum persuasio, quæ tot olim ex ipsis oleis, sive liquoribus miracula impetravit; vel quia nonnulla, quæ prodigii loco rudibus Sæculis habebantur, naturales effectus aeris, ac marmoris fuerint, si quis contendat, quod lubet sentiat. Ego tempora nostra cautiora, nihilque præteritis pietate & fide concedere, immo & antecellere puto. Rasponus in Lib. I. de Basilica Lateranensi animadvertit, ex marmoreo sepulcro *Silvestri Secundi Papæ*, quamquam humido in loco nequaquam sito, manasse aquas guttatim vel ipso fereno cælo, non sine complurium admiratione. Inter Magos, uti stultum vulgus sensit, aut mentitus est Benno Cardinalis, Silvestrum ego non referam, qui antea Gerbertus; at certe ne inter Sanctos quidem computandum quisquam arbitrabitur. Exemplum domesticum par est mihi in marmorea tabula, quam paries internus Ecclesiæ Pomposianæ, cui servio, ad-

servat.